

City & Guilds NPTC Lefel 2 Dyfarniad yn y Defnydd Diogel o Ddip Defaid (0141-03)

Medi 2022 Fersiwn 1.0

Rhaid cynnal yr asesiad hwn yn annibynnol.

Pecyn Asesu – Fersiwn Ymgeisydd

Fersiwn a dyddiad

1.0 Medi 2022

Newid manylion

Fersiwn cyntaf

Adran

Cynnwys

Cyflwyniad	4
Nodiadau canllaw i ymgeiswyr	4
Tabl disgrifyddion arsylwi ymarfer – Uned 02 Asesiad ymarfer cychwynol cyn i ddefaid gael eu dipio (gorfodol)	7
Tabl disgrifyddion arsylwi ymarfer – Uned 01 Dipio defaid ymarferol (dewisol)	11
Tabl asesu gwybodaeth – Uned 03 Gwybod sut i ddipio defaid (gorfodol)	13
Manyleb prawf	21
Atodiad 1 Ffynonellau gwybodaeth gyffredinol	23

Cyflwyniad

Nodiadau canllaw i ymgeiswyr

Rhaid cynnal yr asesiad hwn yn annibynnol.

Dim ond asesydd sydd â chymwysterau addas ac sy'n bodloni gofynion y corff dyfarnu all asesu'r cymhwyster hwn. Rhaid i'r asesydd fod yn annibynnol ac **ni all fod wedi bod yn rhan o hyfforddiant yr ymgeisydd.**

Mae'r pecyn asesu hwn yn ymwneud â'r unedau yn y Llawlyfr Cymwysterau ac mae'n cynnwys manylion ar gyfer yr unedau a chanlyniadau dysgu canlynol:

Uned 02 Asesiad ymarferol cychwynnol cyn i ddefaid gael eu dipio (Gorfodol)

Mae'r uned hon yn cynnwys y canlyniad dysgu canlynol:

Canlyniad 1 Gallu ymgymryd ag asesiad ymarferol cychwynnol cyn dipio defaid.

Mae'r canlyniad dysgu hwn yn cynnwys:

- defnyddio Label Cynnyrch/Taflen Ddata Gweithgynhyrchwyr Dip Defaid er mwyn cyfeirio hanfodol
- cynnal asesiad o'r cyfleusterau dip defaid sydd ar gael a'u gweithrediad i'r safonau y cytunwyd arnynt
- gweithredu o fewn y gofynion Deddfwriaethol, Lles ac Amgylcheddol perthnasol a chydymffurfio â hwy
- dewis a gwisgo Cyfarpar Diogelu Personol (PPE) ar gyfer y tasgau angenrheidiol
- cwblhau cofnodion hanfodol yn gywir
- nodi'r wybodaeth a nodwyd sy'n sail i ddealltwriaeth o reoli parasitiaid allanol cyffredin
- nodi'r wybodaeth a nodwyd sy'n sail i ddealltwriaeth a chyfrifoldebau clefydau defaid, defnyddio dip defaid, trin cemegion/COSHH, Iechyd a Diogelwch, gwaredu dip defaid a diogelu'r amgylchedd, a rhagofalon personol.

Uned 03 Gwybod sut i ddipio defaid (Gorfodol)

Mae'r uned hon yn cynnwys pedwar canlyniad dysgu sy'n cwmpasu gwybodaeth a dealltwriaeth hanfodol o'r pynciau canlynol:

- **Canlyniad 1** parasitiaid
- **Canlyniad 2** iechyd a diogelwch
- **Canlyniad 3** amgylchedd
- **Canlyniad 4** lles anifeiliaid.

Uned 01 Dipio defaid ymarferol (Dewisol)

Mae'r uned hon yn cynnwys y canlyniad dysgu canlynol:

Canlyniad 1 Gallu dipio defaid.

Mae'r canlyniad dysgu hwn yn cynnwys:

- storio dip defaid crynodedig yn ddiogel
- paratoi offer a man dipio yn dilyn gweithdrefn dderbyniol, ychwanegu dip defaid crynodedig a gweithio'n ddiogel heb risg iddynt hwy eu hunain, personél eraill, defaid a da byw eraill a'r amgylchedd
- cynnal gwiriadau cyson o offer a swm y dip defaid gwanedig
- cynnal dip mewn cyflwr da, adnabod defaid i'w dipio, a dipio defaid yn effeithiol, yn ddiogel a heb greulondeb
- dilyn gweithdrefn waredu ddiogel ar gyfer dip defaid gwanedig a chrynodedig dros ben
- cynnal gweithdrefn gywir ar gyfer glanhau a gwirio PPE, ac unrhyw offer a ddefnyddir a allai fod wedi ei halogi â dip defaid crynodedig neu wanhaedig.

Cynnal yr asesiad

Uned 02 Aseiad cychwynnol cyn i ddefaid gael eu dipio (Gorfodol)

Cynhelir yr asesiad ar sail un ymgeisydd i un aseswr gan ddefnyddio cwestiynau llafar yng nghyffiniau dip defaid.

Uned 03 Gwybod sut i ddipio defaid (Gorfodol)

Caiff hyn ei asesu drwy brawf ar-lein e-volve.

Uned 01 Dipio defaid ymarferol (Dewisol)

Mae'r uned hon yn cynnwys asesiad ymarferol sy'n cynnwys dipio defaid a gallu'r ymgeisydd i ddefnyddio, storio a gwaredu dipiau defaid yn ddiogel. Anogir ymgeiswyr i gwblhau **Uned 01** yr asesiad, er ei bod yn ddewisol.

Rhaid i'r awdurdodiad priodol oddi wrth y Rheoleiddiwr Amgylcheddol priodol fod wedi'i roi ar gyfer gwaredu'r dip defaid er nad yw'n ofynnol i'r asesydd wirio hyn; cyfrifoldeb yr ymgeisydd yw sicrhau bod hyn wedi'i roi.

Argaeledd asesu

Mae asesiad o **Uned 02** ac **Uned 03** ar gael drwy gydol y flwyddyn. Dim ond yn ystod tymhorau dipio derbyniol y gellir asesu **Uned 01**.

Amser asesu

Yr amser asesu disgwylidig yw:

- **Uned 02** – 1 awr 15 munud
- **Uned 03** – 1 awr
- **Uned 01** – 30 munud.

Graddio

Dyfernir y cymhwyster i ymgeiswyr sy'n bodloni'r gofynion asesu ar gyfer **Uned 02** ac **Uned 03**. Gellir cyflawni'r asesiad(au) â llwyddo yn unig. Os nad yw unrhyw dasg eisoes wedi'i chwblhau mae'r ymgeisydd yn aflwyddiannus.

Gwybodaeth ychwanegol

Yn ystod yr asesu, gall yr ymgeisydd gyfeirio at lawlyfrau gweithredu, defnyddiau hyfforddi neu gyhoeddiadau diogelwch, ond **ni** chânt gyfeirio ar Ddogfennau Arweiniad i'r Cymwysterau.

Mae canllawiau cyffredinol ar y gofynion asesu i'w gweld yn y ddogfen Canllawiau i Asesydd sydd ar gael ar wefan City & Guilds www.nptc.org.uk.

Rhaid i'r asesydd gwblhau taflen marciau'r tabl ymarferol ar gyfer pob ymgeisydd. Rhaid i'r asesydd gadw hyn am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf.

Arfer Diogel

Rhaid i ymgeiswyr gydymffurfio â'r canllawiau arfer gorau cyfredol bob amser. Cyfeiriwch at ganllawiau a chyhoeddiadau mwyaf cyfredol Lloegr neu'r Awdurdodau Datganoledig, e.e.,

- HSE (Taflen AIS41 Dipio defaid Cyngor i ffermwyr ac eraill sy'n ymwneud â dipio defaid)
- Canllaw GOV.UK - Adwerthu meddyginiaethau milfeddygol
- Cod Ymarfer Dipio Defaid Symudol
- Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (Cod Ymarfer ar gyfer amddiffyn dŵr daear).

Wrth drin dipiau crynodedig, dylai'r gweithredwyr wisgo:

- menig rwber synthetig nad ydynt wedi'u leinio (PVC trwm ar ffurf menig neu nitril o leiaf 0.5 mm o drwch ac o leiaf 300 mm o hyd)
- esgidiau glaw
- coesau neu drowsus gwrth-ddŵr wedi'u gwneud o nitril neu PVC – wedi'u gwisgo y tu allan i esgidiau
- côf wrth-ddŵr neu ffedog bib wedi'i gwneud o nitril neu PVC dros ddillad taniwr neu debyg
- amddiffyniad wyneb.

Wrth weithio gyda golch dip gwanedig:

- gwisgo'r un math o fenig, esgidiau, dillad amddiffynnol coesau a chorff ag ar gyfer dipiau crynodedig
- ystyried gwisgo amddiffyniad wyneb neu het wrth-ddŵr yn ystod dipio i warchod eich wyneb, pen a gwallt rhag sblashys.

Rhaid i unrhyw offer a ddefnyddir gael ei weithredu yn y fath fodd fel nad yw'r ymgeisydd, yr asesydd, personau neu offer eraill mewn perygl.

Bydd methu â gweithredu'n ddiogel a chydymffurfio â'r gofynion hyn yn golygu na fydd yr ymgeisydd yn bodloni'r safon ofynnol.

Dilysu Cyfarpar

Dylai llyfr cyfarwyddiadau Gwneuthurwr neu lawlyfr arall gweithredwyr fod ar gael.

Mae dip defaid sefydlog neu symudol sy'n cydymffurfio â gofynion cyfreithiol yn dderbyniol ar gyfer asesu Uned 01 ac Uned 02 ar yr amod ei fod wedi'i gyfarparu'n briodol ar gyfer yr holl weithgareddau asesu sydd i'w cynnal. Rhaid defnyddio system drosglwyddo gaeedig i waredu cynnyrch dip.

Tabl disgrifyddion arsylwi ymarfer – Uned 02 Asesiad ymarfer cychwynnol cyn i ddefaid gael eu dipio (gorfodol)

Canlyniad 1: Gallu ymgymryd ag asesiad ymarferol cychwynnol cyn dipio defaid

Meini Prawf Asesu		Cwmpas Astudio
1.1	Amlinellwch y ffactorau hanfodol i'w cynnwys mewn strategaeth gyffredinol i reoli parasitiaid allanol ar gyfer diadell benodol.	<p>Gall gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gofynion cyfreithiol ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> • iechyd anifeiliaid • cyflogwyr • gweithredwyr • prynwyr cynnyrch crynodedig • gwarchod yr amgylchedd. - Gwiriadau cyn dipio i leihau'r risgiau i anifeiliaid, pobl a'r amgylchedd. - Pwysigrwydd cyflwr defaid adeg dipio, hyd cnu, glendid cnu. - Amser dipio ar gyfer parasitiaid allanol. - Y dip wedi'i leoli yn unol â chodau cenedlaethol. - Gweithredu cyfleusterau ac offer dipio yn ddiogel ac yn effeithiol. - Mae gweithdrefnau damwain a brys yn eu lle. - Gofynion ychwanegol Cod Ymarfer Dipio Defaid Symudol. - Gofynion ychwanegol yn ymwneud â chanllawiau Lloegr neu Awdurdod Datganoledig
1.2	Disgrifiwch y gweithdrefnau i'w hystyried wrth adnabod yn fanwl gywir barasitiaid allanol penodol.	<p>Gall gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gwirio arwyddion ffisegol: <ul style="list-style-type: none"> • colli gwlân • cyflwr corff • Llid / cynnwrf defaid. - Rhan(nau) o'r corff a effeithir. - Adnabod parasitiaid. - Adeg y flwyddyn / amodau tywydd.
1.3	Nodwch gynnwys hanfodol dalen ddata'r cynnyrch / label y cynnyrch.	<p>I gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Enwau masnach. - Sylwedd(au) actif. - Categori cyfreithiol. - Categori sylweddau peryglus. <p>Rhybuddion / Rhagofalon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyn dipio • yn ystod dipio • ar ôl dipio. <ul style="list-style-type: none"> - Gofynion Cyfarpar Diogelu Personol (PPE). - Rhif swp. - Dyddiad dod i ben. - Targedu parasitiaid.

		<ul style="list-style-type: none"> - Cyfraddau gwanedu (cychwynnol ac ail-lenwi). - Gofynion dosbarthu. - Gweithdrefn ddipio. - Cyfnod tynnu'n ôl. - Golchi a glanhau'r offer. - Gofynion storio. - Cyngor meddygol os bydd argyfwng. - Argymell gwaredu diogel.
1.4	Disgrifiwch y grwpiau o fathau cynnyrch ar gyfer trin parasitiaid allanol mewn defaid.	<p>I gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unrhyw Gynnyrch Meddyginiaethol Milfeddygol (naill ai cynhwysion gweithredol neu enw masnach) a awdurdodwyd yn y DU i'w ddefnyddio yn erbyn Gwiddon Clafr Defaid ar ddyddiad yr asesiad. - Unrhyw Gynnyrch Meddyginiaethol Milfeddygol (naill ai cynhwysion gweithredol neu enw masnach) a awdurdodwyd yn y DU i'w ddefnyddio yn erbyn Clêr Chwythu ar ddyddiad yr asesiad. - Unrhyw Gynnyrch Meddyginiaethol Milfeddygol (naill ai cynhwysion gweithredol neu enw masnach) a awdurdodwyd yn y DU i'w ddefnyddio yn erbyn Trogod ar ddyddiad yr asesiad. - Unrhyw Gynnyrch Meddyginiaethol Milfeddygol (naill ai cynhwysion gweithredol neu enw masnach) a awdurdodwyd yn y DU i'w ddefnyddio yn erbyn Llau ar ddyddiad yr asesiad. - Unrhyw Gynnyrch Meddyginiaethol Milfeddygol (naill ai cynhwysion gweithredol neu enw masnach) a awdurdodwyd yn y DU i'w ddefnyddio yn erbyn Cedau ar ddyddiad yr asesiad. <p>Cyfeiriadau o VMD: https://www.vmd.defra.gov.uk/productinformationdatabase</p>
1.5	Cyfrifwch gynhwysedd y baddon dipio a swm y dip crynodedig angenrheidiol.	<p>I gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cywirdeb cyfrifiadau. - Defnyddio label cynnyrch. - Y weithdrefn gychwynnol ac ailgyflenwi.
1.6	Dewiswch a gwisgo PPE fel y nodir ar y daflen ddata / label cynnyrch / asesiad COSHH.	<p>I gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dewis PPE yn ôl taflen ddata cynnyrch / label cynnyrch / asesiad COSHH. - Gwirio cyflwr PPE. - Gwisgo PPE mewn trefn gynyddol.
1.7	Ychwanegwch ddip crynodedig at swm datganedig o hylif mewn dip.	<p>I gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ardal waith ddiogel ar gyfer lleoli system drosglwyddo gaeedig (SDG/CTS). - Defnydd cywir o PPE. - Gwybodaeth am osod a gweithredu SDG/CTS. - Preimio offer SDG/CTS.

		<ul style="list-style-type: none"> - Trosglwyddo dip crynodedig yn gywir gan SDG/CTS. - Gwybodaeth am lanhau offer a chynwysyddion SDG/CTS. - Darpariaeth dros dro ar gyfer storio dip crynodedig yn ddiogel.
1.8	Glanhewch, tynnu a storio PPE yn ddiogel.	<p>I gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Safle priodol ar gyfer glanhau. - Gweithdrefn lanhau (ymolchi & brwsio). - Trefn dynnu gywir. - Gwirio cyflwr PPE. - Storio mewn man glân, sych a gwarchodedig. - Gwaredu PPE a niweidiwyd neu olch halogedig yn gywir.
1.9	Aseswch ac adrodd ar y "dŵr ffo" diogel effeithiol o ddefaid ar ôl dipio a phwysigrwydd cadw defaid sydd wedi'u dipio'n ffres i ffwrdd o gyrsgiau dŵr.	<p>Gall gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dŵr ffo diogel: <ul style="list-style-type: none"> • Ardal gorlan ddraenio ddigonol (i ffwrdd o gyrsgiau dŵr). • Dychwelyd dŵr ffo yn effeithlon yn ôl i'r tanc/baddon dipio. • Amser digonol i ddefaid ddraenio. <p>Gall gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osgoi halogi dŵr: <ul style="list-style-type: none"> • Risgiau llygredd i ddŵr daear neu gyrsgiau dŵr eraill. • Deall y cyfnod angenrheidiol i'r dip golli gwenwyndra. • Pryderon cynyddol ynghylch pob math o risgiau "dŵr", e.e. defnydd hamdden, tynnu dŵr.
1.10	Gweithredwch y controlau peiranyddol ar ddip defaid (statig neu symudol) a nodi'r rhesymau dros leoli, adeiladu a chynnal a chadw'r dip, gan gynnwys casglu a draenio corlannau.	<p>I gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gweithredu controlau'n gywir yn unol â chanllaw AIS41. <p>Gall rhesymau (gan ddefnyddio canllaw AIS41 i gyfeirio ato) gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lles defaid. - Erlyn pobl. - Gwarchod yr amgylchedd. - Symudiad a rheolaeth defaid yn effeithlon. - Lleoliad baddon dip defaid / dewis safle ar gyfer baddon dip symudol. - Cynllun cyfleusterau dipio. - Cyflwr presennol (absenoldeb treulio/niwed). - Nodweddion dylunio (beiau a phriodweddau). - Dulliau o wella cynllun a dyluniad. - Darparu cyflenwad dŵr a gorchudd digonol ar gyfer dip pan nad yw'n cael ei ddefnyddio.
1.11	Amlinellwch y pwyntiau diogelwch hanfodol sy'n	<p>Gall gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gofynion storio dros dro tra'n aros i gael ei waredu. - Defnyddio cludydd gwastraff cofrestredig. - Wrth ddefnyddio tir addas:

	angenrheidiol ar gyfer gwaredu cynnyrch gwanedig a ddefnyddir yn ddiogel o'r dip.	<ul style="list-style-type: none"> • Awdurdodiad gan yr asiantaeth briodol • Adnabyddiaeth o dir addas • Cyfradd gwanediad cywir (i rhan o ddip i 3 rhan o slyri neu ddŵr) • Cywir ddefnyddio cywir (uchafswm 5000 litr yr hectar). <p>- Cofnodion o waredu dip defaid gwastraff (cedwir am 5 mlynedd).</p> <p>- Lleihau'r risgiau i bersonél, anifeiliaid a bywyd gwyllt.</p> <p>- Lleihau llygredd amgylcheddol.</p>
1.12	Amlinellwch y ffactorau i'w hystyried wrth ddefnyddio dewisiadau amgen i ddipio trochi ar gyfer rheoli parasitiaid allanol.	<p>Gall gynnwys:</p> <p>- Dewisiadau eraill yn lle dipio trochi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arllwys arnynt • triniaeth sbot • brechiadwy. <p>- Effeithiolrwydd triniaeth.</p> <p>- Gwrthiant lleiddiad ectoparasit/anthelmintig.</p> <p>- Ffactorau cost.</p> <p>- Gofyniad i ddefnyddio gwasanaethau contractwyr.</p>
1.13	Esboniwch pam mae lles anifeiliaid yn hanfodol i'r rhai sy'n dipio defaid.	<p>Gall gynnwys:</p> <p>- Bodloni deddfwriaeth lles anifeiliaid.</p> <p>- Ystyriaethau'r farchnad a hyder defnyddwyr.</p> <p>- Cynnal perfformiad cynhyrchiol mewn stoc.</p> <p>- Cynnal cyfrifoldebau moesol.</p> <p>- Parhau i gydymffurfio â'r cynllun iechyd stoc cyffredinol.</p>
1.14	Disgrifiwch y rhagofalon i'w cymryd cyn bod pobl sy'n cymryd rhan y gweithrediadau dipio'n bwyta, yfed, ysmegu neu ddefnyddio'r toiled.	<p>I gynnwys:</p> <p>- Golchi a thynnu PPE.</p> <p>- Symud i ffwrdd o'r ardal ddipio.</p> <p>- Golchi dwylo, yr wyneb a'r croen agored gyda sebon a dŵr.</p>
1.15	Disgrifiwch y ffactorau i'w cofnodi yn dilyn pob gweithriad dipio.	<p>I gynnwys:</p> <p>- Enw masnach y cynnyrch a ddefnyddiwyd.</p> <p>Sylwedd(au) actif.</p> <p>- Swm a ddefnyddir.</p> <p>- Cyflenwr.</p> <p>- Rhif swp.</p> <p>- Dyddiadau triniaeth.</p> <p>- Diwedd y cyfnod tynnu'n ôl.</p> <p>- Rhifo ac adnabod defaid i'w trin.</p> <p>- Pob person sy'n cymryd rhan ac sy'n bresennol unrhyw adeg.</p> <p>- Dull o waredu dip.</p>

Tabl disgrifyddion arsylwi ymarfer – Uned 01 Dipio defaid ymarferol (dewisol)

Canlyniad 1: Gallu dipio defaid

Meini Prawf Asesu		Cwmpas Astudio
1.1	Esboniwch y gofynion ar gyfer storio dip defaid crynodedig.	Gall gynnwys: - Storio diogel. - Wedi'i fwndelu. - Arwyddion. - Silffoedd anhydraidd. - Gwrthsefyll tân. - Storio i ffwrdd o fwyd, diod a bwydydd anifeiliaid. - Wedi'i storio fel na fydd yn cymysgu â chemegau eraill. - Cynwysyddion mewn cyflwr da. - Cynwysyddion wedi'u labelu'n gywir. - Darpariaeth ar gyfer delio â gollyngiad damweiniol.
1.2	Cynhaliwch ddip gwanedig mewn cyflwr da.	I gynnwys: - Symud a gwaredu sbwriel yn ddiogel. - Gwirio lefelau ar faddon dipio.
1.3	Esboniwch y rhesymau dros ohirio'r gwaith dipio.	Gall gynnwys: - Amodau tywydd eithafol. - Cyflwr annerbyniol defaid. - Absenoldeb PPE priodol. - Absenoldeb gweithredwyr wedi'u hyfforddi. - Materion amgylcheddol. - Cyfleusterau dipio anfoddhaol.
1.4	Nodwch fod defaid mewn cyflwr derbyniol i'w dipio.	I gynnwys: - Iechyd a lles cyffredinol: <ul style="list-style-type: none"> • heb wresogi • ddim yn flinedig • ddim yn sychedig • absenoldeb clwyfau neu friwiau. - Cam beichiogrwydd (os yw'n berthnasol). - Cynnwys stumog. - Cyfnod gorffwys. - Cnu sych. - O leiaf dair wythnos o dwf gwlân. - Heb ei trochi gydag anthelmintig 2-LV (melyn) am o leiaf 14 diwrnod cyn, a 14 diwrnod ar ôl dipio.
1.5	Gan weithio fel y gweithredwr allweddol, dipiwch o leiaf bymtheg dafad mewn baddon trochi sydd wedi'i ddylunio a'i weithredu i safon dderbyniol.	I gynnwys: - Gwiriadau cyn dipio i ganfod uniondeb ac addasrwydd y cyfleuster dipio a PPE. - Nid yw personél neu anifeiliaid nad ydynt yn hanfodol yn bresennol. - Cynnal lles anifeiliaid. - Cynnal diogelwch gweithredwyr. - Mynediad cywir ac amser trochi yn y dip.

		<ul style="list-style-type: none"> - Cymryd gofal i sicrhau nad yw defaid yn llyncu neu'n mewnanadlu unrhyw doddiant dip. - Defaid yn gadael y dip yn gywir a diogel. - Nifer priodol o ddefaid mewn corlannau draenio. - Draenio cywir dip gwanedig yn ôl i'r dip/baddon. - Gofynion ychwanegol Cod Ymarfer Dipio Defaid Symudol.
--	--	---

Tabl asesu gwybodaeth – Uned 03 Gwybod sut i ddipio defaid (gorfodol)

Caiff yr uned hon ei hasesu gan brawf ar-lein Evolve.

Canlyniad 1: Gwybod am barasitiaid

Cyf	Meini Prawf Asesu	Cwmpas Astudio
1.1	<p>Nodwch y parasitiaid defaid allanol yn y lluniau isod:</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>0.2 - 0.6 mm o hyd</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>2 - 6 mm o hyd</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>1.5 - 3 mm o hyd</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>5 - 7 mm o hyd</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>5 - 8 mm o hyd</p> </div> </div>	<p>I gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gwiddon. - Trogod. - Llau. - Ced. - Clêr chwythu.
1.2	<p>Disgrifiwch fesurau rhagofalon y gall ffermwyr eu cymryd i leihau'r siawns bod parasitiaid allanol yn mynd i mewn i'w praidd.</p>	<p>Mesurau bioddiogelwch wedi'u dilyn, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cynnal diadell gaeedig neu weithio o fewn egwyddorion diadell gaeedig. - Asesu risgiau prynu defaid o farchnadoedd. - Prynu stoc newydd o ffynhonnell ag enw da. - Sicrhau bod cerbydau sy'n cael eu defnyddio i gludo stoc yn cael eu glanhau a'i diheintio cyn eu defnyddio. - Cadw stoc wedi'i brynu ar wahân i'r brif ddiadell hyd nes y caiff statws iechyd ei gadarnhau.

		<ul style="list-style-type: none"> - Os oes angen, dylid trin stoc newydd pan fyddant yn cyrraedd y fferm. - Sicrhau bod yr holl ffensys ffin yn ddiogel. - Sicrhau bod contractwyr wedi cymryd rhagofalon priodol yn erbyn mewnforio parasitiaid allanol.
1.3	Esboniwch y camau pwysig wrth drin parasitiaid allanol.	<ul style="list-style-type: none"> - Adnabod y broblem yn gywir. - Trin â'r cynnyrch mwyaf effeithiol. - Darllen a dilyn cyfarwyddiadau ar y daflen ddata cynnyrch/label cynnyrch. - Defnyddio'r dull trin mwyaf effeithiol. - Amseru'r defnydd ar gyfer yr effeithiau gorau. - Sicrhau bod y cynnyrch yn cael ei gymysgu ar gyfradd wanedu gywir - Rhoi gwybod am ddigwyddiad anffafriol, gan gynnwys diffyg effeithiolrwydd, i'r VMD (SARSS).
1.4	Nodwch arwyddion parasitiaid allanol.	<ul style="list-style-type: none"> - Rhwbio. - Wedi'u cynhyrfu. - Colli gwlân. - Colli cyflwr. - Marwolaeth Anifail.

Canlyniad 2: Gwybod am iechyd a diogelwch

Cyf	Meini Prawf Asesu	Cwmpas Astudio
2.1	Disgrifiwch y tasgau y mae'n rhaid eu gwneud o flaen llaw i sicrhau dipio diogel.	<ul style="list-style-type: none"> - Dewis y cynnyrch priodol a argymhellir. - Gwirio bod y cynnyrch wedi'i labelu â Rhif Awdurdodi Marchnata. - Darllen label y cynnyrch. - Sicrhau bod y cyfarpar (a'r cyfleusterau dipio) i'w defnyddio'n gweithio'n dda. - Penderfynu sut i waredu golch dip a ddefnyddiwyd yn ddiogel. - Gwirio bod digon o offer amddiffyn personol priodol (PPE) ar gael. - Sicrhau bod yr bobl sydd â rhan yn y dipio wedi cael gwybodaeth a hyfforddiant digonol. - Darparu cyflenwad dŵr addas – rhaid i dapiau sy'n gysylltiedig â'r prif

		gyflenwad dŵr fod wedi'u ffitio â falfiau di-ddychwel.
2.2	Esboniwch ofynion Rheoliadau Rheoli Sylweddau Peryglus i Iechyd (COSHH).	<ul style="list-style-type: none"> - Nodi'r peryglon. - Asesu'r risgiau. - Esbonio opsiynau lliniaru ar gyfer y risg a nodwyd. - Cymryd rhagofalon priodol i ddiogelu iechyd pobl a'r amgylchedd. - Hyfforddi gweithredwyr dipiau a'u diweddarau.
2.3	Esbonio prif nodau pawb sydd â rhan mewn dipio defaid a nodweddion hanfodol y dylid eu hystyried i warchod pobl wrth leoli dip defaid.	<p>Nodau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rheoli parasitiaid. - Osgoi afiechyd mewn pobl. - Osgoi niwed i'r amgylchedd. - Sicrhau lles y defaid. <p>Nodweddion hanfodol wrth leoli dip:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Agosrwydd at gyrsgiau dŵr, ffynhonnau a thyllau turio. - Awyru da. - Atal mynediad y cyhoedd.
2.4	Nodwch y rhai na ddylai fod yn bresennol yn yr ardal ddipio.	<ul style="list-style-type: none"> - Plant. - Y rhai a gynghorwyd gan eu meddyg i osgoi cynhyrchion dip. - Anifeiliaid nad ydynt yn cael eu dipio (gan gynnwys anifeiliaid anwes domestig). - Pob un arall nad oes eu hangen yn y gwaith dipio.
2.5	Disgrifiwch achlysuron pan allai gweithredwyr fod yn agored i ddip defaid crynode dig .	<ul style="list-style-type: none"> - Paratoi'r baddon dipio. - Defnyddio system drosglwyddo gaeedig. - Trafod PPE halogedig. - Cludo cynwysyddion dip crynode dig a niweidiwyd. - Ffyrdd o fod yn agored e.e. drwy amsugno drwy'r croen, drwy lyncu neu drwy anadlu anwedd neu aerosol.
2.6	Disgrifiwch achlysuron pan allai gweithredwyr fod yn agored i ddip defaid gwane dig .	<ul style="list-style-type: none"> - Yn ystod dipio. - Glanhau'r cynhwysydd crynode dig. - Trafod defaid newydd eu dipio (noder: argymhellir na ddylid trafod defaid am gyfnod o dri mis ar ôl eu trin. Os caiff ei drin, dylid gwisgo PPE priodol). - Wrth ryddhau defaid o gorlannau draenio. - Gwaredu dip defaid gwane dig a ddefnyddiwyd. - Glanhau cyfarpar a PPE.
2.7	Disgrifiwch y cam i'w gymryd os yw'r canlynol yn digwydd:	<ul style="list-style-type: none"> - Golchi sblashys ar unwaith gyda llawer o ddŵr oer glân.

	<p>Mae sblashys o ddip defaid crynodedig yn mynd ar y croen agored neu'r PPE</p> <p>PPE yn cael ei halogi'n drwm gyda ddip defaid crynodedig.</p> <p>Person wedi'i halogi'n drwm â dip defaid gwanedig (e.e. yn cwmpo i'r baddon dip).</p> <p>Dillad personol sy'n cael eu gwisgo o dan PPE yn cael eu halogi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tynnu dillad halogedig ar unwaith a'u golchi neu eu gwaredu'n ddiogel mewn bag wedi'i selio. - Os yw'r dipio i barhau, gwisgo PPE glân. - Trin fel argyfwng. - Tynnu o'r ffynhonnell halogi cyn gynted â phosibl. - Tynnu'r holl ddillad halogedig ar unwaith. - Yna golchi'r holl groen heintiedig gyda llawer o ddŵr glân. - Sicrhau bod dŵr-golchi-i-ffwrdd yn cael ei ddal. - Ceisio cyngor meddygol brys. - Dweud wrth y meddyg pa gynnyrch a ddefnyddiwyd a mynd â thaflen ddata cynnyrch/label cynnyrch. - Rhoi gwybod am bob achos o afiechyd cyn gynted â phosibl i'r VMD a'r HSE. (Yng Ngogledd Iwerddon, Gweithrediaeth Iechyd a Diogelwch Gogledd Iwerddon). - Tynnu dillad halogedig ar unwaith a'u golchi (gan sicrhau nad yw draeniau neu gyrsiau dŵr wedi'u halogi) neu eu gwaredu yn unol â deddfwriaeth. - Golchi'r holl groen a all fod yn agored â llawer o ddŵr oer glân. - Os yw'r dipio i barhau, gwisgo dillad glân.
2.8	Nodwch symptomau gwenwyno mewn pobl.	<ul style="list-style-type: none"> - Teimlad o flinder llwyr, gwendid a phryder. - Cur pen / pen tost. - Pendro. - Poenau abdomenol tebyg i gramp, cyfog a chwydu. - Poenau brest. - Chwysu gormodol. - Plycio cyhyrau cyffredinol. - Confylsiynau. - Dolur rhydd. - Anhawster eithafol wrth anadlu. - Golwg aneglur. - Glafoerio. - Paresthesia (pinnau bach). - Sensiteiddio croen. - Cosi.

2.9	Disgrifiwch gamau allweddol i'w cymryd pan fydd gweithredwr yn teimlo'n sâl yn ystod dipio.	<ul style="list-style-type: none"> - Cymryd person i ffwrdd o'r ardal ddipio. - Golchi a thynnu dillad amddiffynnol. - Tynnu unrhyw ddillad personol halogedig. - Golchi croen agored. - Ceisio cyngor meddygol brys. - Dweud wrth y meddyg pa gynnyrch sy'n cael ei ddefnyddio a mynd â thaflen ddata. - Adrodd gofynion o dan RIDDOR i HSE. - Adrodd gofynion o dan SARSS i VMD.
2.10	Disgrifiwch ragofalon y dylid eu cymryd wrth drafod defaid yn ystod yr wythnosau'n dilyn dipio a rhagofalon ychwanegol wrth drafod defaid gwlyb yn ystod yr wythnosau ar ôl dipio.	<p>Rhagofalon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trafod cyn lleied ag sy'n bosibl. - Gwisgo troswisg. - Gwisgo menig rwber synthetig tafladwy o ansawdd da, - Golchi dwylo a chroen agored ar ôl cwblhau'r gwaith. <p>Rhagofalon ychwanegol wrth drafod defaid gwlyb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gwisgo esgidiau glaw. - Gwisgo trowsus gwrth-ddŵr. - Gwisgo cot wrth-ddŵr.
2.11	Esboniwch pam mae hi'n bwysig dilyn y "cyfnod tynnu'n ôl" fel y mae ar ddalen ddata'r cynnyrch/label y cynnyrch.	<ul style="list-style-type: none"> - Sicrhau nad yw gweddillion dip defaid yn effeithio ar ddefnyddwyr cig defaid neu gynhyrchion defaid. - Cydymffurfio â deddfwriaeth.

Canlyniad 3: Gwybod am ffactorau amgylcheddol

Cyf	Meini Prawf Asesu	Cwmpas Astudio
3.1	Disgrifiwch nodweddion allweddol cyfleuster dipio defaid sy'n helpu i rwystro halogi amgylcheddol.	<ul style="list-style-type: none"> - Nodi risg posibl o halogi amgylcheddol. - Dip gwanedig yn draenio o'r dip defaid yn cael ei sianelu'n ôl i mewn i'r baddon dipio. - Wedi'i leoli i ffwrdd o ffynhonnau, tyllau turio, cyrsiau dŵr, tarddellau a systemau draenio. - Y baddon dipio ddim yn gorlifo wrth ei ddefnyddio. - Dim twll draenio. - Rhwyddineb gwagio. - Mae corlannau draenio o faint digonol. - Nid yw'r baddon dipio'n gollwng.
3.2	Esboniwch y gofynion allweddol ar gyfer storio dip defaid crynodedig dros gyfnod hir.	<ul style="list-style-type: none"> - Mewn cynhwysydd gwreiddiol heb ei niweidio. - Mewn man diogel wedi'i gloi.

		<ul style="list-style-type: none"> - Mewn storfa wedi'i phennu ar gyfer meddyginiaethau milfeddygol neu blaleiddiad cymeradwy. - Fel y nodir ar ddalen data'r cynnyrch/label y cynnyrch. - Cynwysyddion storio i ffwrdd o'r tir. - I ffwrdd o ddraeniau a chyrsgiau dŵr. - Dulliau o gyfyngu a/neu amsugno gollyngiadau.
3.3	Disgrifiwch ragofalon a ddylai fod yn eu lle os caiff dip defaid crynodedig ei arllwys.	<ul style="list-style-type: none"> - Sicrhau bod cyflenwad o ddeunydd amsugno. - Sicrhau bod cynhwysydd i ddal yr hylif a amsugnwyd yn gallu cael ei selio, nid yw'n gollwng dŵr, nac yn gadael dŵr i mewn. - Gwaredu deunydd halogedig yn ddiogel ar ôl i'r gollyngiad gael ei lanhau - mewn bag plastig wedi'i labelu wedi'i selio. - Gwaredu gan gontractwr gwaredu sbwriel trwyddedig.
3.4	Esboniwch y gofynion i helpu i sicrhau bod y dip defaid crynodedig yn cael ei gadw'n ddiogel yn ystod y gwaith dipio.	<ul style="list-style-type: none"> - Wedi'i gadw yn y cynwysyddion gwreiddiol heb eu difrodi. - Mewn lle saff a diogel (cadw mewn system drosglwyddo gaeedig). - Mewn cerbyd - os caiff ei gadw mewn cynhwysydd metel atodedig wedi'i gloi. - Yn cydymffurfio â dalen ddata'r cynnyrch / label y cynnyrch. - Yn cael ei gadw ar dir gwastad i ffwrdd o ddraeniau a chyrsgiau dŵr.
3.5	Esboniwch ble i gael cyngor ac arweiniad wrth ddefnyddio dip defaid.	<ul style="list-style-type: none"> - Gweithrediaeth Iechyd a Diogelwch (HSE). - Gweithrediaeth Iechyd a Diogelwch Gogledd Iwerddon (HSENI) - Y Rheoleidiwr Amgylcheddol priodol. - Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (DEFRA). - Adran Amaeth, yr Amgylchedd a Materion Gwledig (DAERA). - Y cyflenwr/gwneuthurwr cynnyrch.
3.6	Disgrifiwch ffyrdd diogel o waredu dip defaid crynodedig dros ben a ffyrdd diogel o wared dip defaid gwanedig a ddefnyddiwyd.	<p>Crynodiad dros ben:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dychwelyd i'r cyflenwr/gwneuthurwr. - Gan gontractwr gwaredu sbwriel trwyddedig. <p>Dip gwanedig wedi'i ddefnyddio:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gwanedu â dŵr neu slyri ar gyfradd wanedu o 1 rhan o ddip defaid gwanedig i 3 rhan o ddŵr neu slyri. - Taenu'n ofalus ar ddarn addas o dir ar gyfradd o 5000 litr yr hectar neu 450 galwyn yr erw ar ôl y driniaeth a argymhellir o doddiant gyda dŵr neu slyri ar gyfradd o 1 rhan i 3. - Cytuno ar y safle gyda'r Rheoleidiwr Amgylcheddol priodol. - Gan gontractwr gwaredu sbwriel trwyddedig.

3.7	Esboniwch ofynion a fyddai'n adnabod ardal o dir addas ar gyfer taenu dip defaid gwanedig a ddefnyddiwyd.	<ul style="list-style-type: none"> - Mae'r tir mor wastad â phosibl, nid yn ddwrlawn nac yn dueddol o ddioddef llifogydd. - Pan nad yw'r ddaear wedi'i rhewi. - Mae'r math o bridd, y dyfnder a'r strata sylfaenol yn addas i amsugno'r golch dip. - Ychydig iawn o werth amwynder a bywyd gwyllt sydd ar gael ac nid yw'n dir dynodedig (e.e. SSLau). - Does dim mynediad ganddo i bobl neu anifeiliaid. - Ni chaiff ei ddefnyddio ar gyfer stoc pori am o leiaf fis. - Peth llystyfiant yn bresennol. - Nid yw'r cynnwys cynydau. - Rhaid iddo beidio â bod yn foel, yn denau ei llystyfiant, wedi'i hollti na'i gywasgu. - Nid yw'n gyfagos i ffynhonnau, cyrsiau dŵr, tarddellau, tyllau turio na systemau draenio newydd a phresennol. - Rhaid ei daenu dros 10 metr i ffwrdd o gyrsgiau dŵr a mwy na 50 metr o ffynhonnau a tharddellau. - Mae wedi'i gymeradwyo at y defnydd hwn gan yr awdurdod perthnasol.
3.8	Disgrifiwch ragofalon a ddylai gael eu cymryd wrth ddelio â chynwysyddion dip defaid gwag.	<ul style="list-style-type: none"> - Gwisgo PPE cywir. - Glanhau cynwysyddion ac offer trosglwyddo caeedig yn drylwyr, rhoi golch yn y baddon dipio defaid. - Gwaredu gan gontractwr gwaredu sbwriel trwyddedig. - Peidio aildefnyddio cynwysyddion. - Ni ddylid gadael o gwmpas gynwysyddion a ddefnyddiwyd.
3.9	Disgrifiwch y peryglon a all godi o waredu dip defaid a ddefnyddiwyd (gwanedig) yn anghywir.	<ul style="list-style-type: none"> - Halogi cyrsiau dŵr ar y wyneb neu ddŵr daear. - Halogi dŵr yfed. - Marwolaeth adar, pysgod a bywyd gwyllt arall. - Marwolaeth anifeiliaid domestig neu fferm eraill. - Niwed i gnydau / tir porfa. - Erlyn a dirwy. - Cosbau o ganlyniad i beidio â chydymffurfio.

Canlyniad 4: Gwybod am les anifeiliaid

Cyf	Meini Prawf Asesu	Cwmpas Astudio
4.1	Disgrifiwch achlysuron pan na ddylid dipio defaid.	<ul style="list-style-type: none"> - Pan fydd defaid yn sâl (ac eithrio salwch a achosir gan ectoparasitiaid). - Pan fydd defaid mewn cyfnod o feichiogrwydd sy'n agored i niwed. - Pan fydd defaid dan straen. - Pan fydd defaid newydd fwyta. - Pan fydd defaid yn sychedig. - Pan ellir lladd defaid o fewn y cyfnod tynnu'n ôl. - Pan fydd defaid yn wlyb iawn. - Pan fydd y tywydd yn rhy boeth, neu'n is na rhewi neu pan fydd glaw trwm ar fin digwydd. - Yn union ar ôl i'r defaid gael eu gyrru. - Pan fydd grŵp o faint/oedran cymysg.
4.2	Disgrifiwch ffyrdd o leihau straen i ddefaid yn ystod dipio.	<ul style="list-style-type: none"> - Trwy beidio gorlenwi'r corlannau cadw, baddon dipio a chorlannau draenio. - Trwy beidio rhuthro'r gwaith. - Trwy beidio rhuthro defaid cyn neu ar ôl dipio.

Manyleb prawf

Mae'r ffordd y mae'r wybodaeth yn cael ei chwmpasu wedi'i nodi yn y tabl isod:

Papur: **0141-054**

Teitl papur: **Lefel 2 Dyfarniad yn y Defnydd Diogel o Ddip Defaid**

Math asesiad: Prawf amlddewis ar-lein

Amodau asesu: Dan oruchwyliaeth

Graddio: Llwyddo/Methu

Ffiniau graddau: Y marc llwyddo yw 80%

Uned 03	Parhad: 1 awr		
Canlyniad Dysgu	Meini prawf asesu	Nifer eitemau / marciau	
CD1 Gwybodaeth am Barasitiaid	1.1 Nodwch barasitiaid allanol defaid	3	6
	1.2 Disgrifiwch fesurau rhagofalon y gall ffermwyr eu cymryd i leihau'r siawns bod parasitiaid allanol yn mynd i mewn i'w praidd.	1	
	1.3 Esboniwch y camau pwysig wrth drin parasitiaid allanol.	1	
	1.4 Nodwch arwyddion parasitiaid allanol	1	
CD2 Iechyd a Diogelwch	2.1 Disgrifiwch y tasgau y mae'n rhaid eu gwneud o flaen llaw i sicrhau dipio diogel	2	14
	2.2 Esboniwch ofynion Rheoliadau Rheoli Sylweddau Peryglus i Iechyd (COSHH).	1	
	2.3 Esboniwch brif nodau pawb sydd â rhan mewn dipio defaid a nodweddion hanfodol y dylid eu hystyried i warchod pobl wrth leoli dip defaid	1	
	2.4 Nodwch y rhai na ddylai fod yn bresennol yn yr ardal ddipio.	1	
	2.5 Disgrifiwch achlysuron pan fydd gweithredwyr yn agored i ddip defaid crynodedig	1	
	2.6 Disgrifiwch achlysuron pan allai gweithredwyr fod yn agored i ddip defaid gwanedig	1	

	2.7 Disgrifiwch y camau sydd i'w cymryd yn achos sblashys o ddip defaid crynodedig ar groen neu gyfarpar diogelu personol, halogiad trwm ar PPE gyda dip crynodedig, halogiad trwm o berson â dip gwanedig, a halogi dillad personol wedi'u gwisgo o dan PPE	3	
	2.8 Nodwch symptomau gwenwyno mewn pobl	1	
	2.9 Disgrifiwch gamau allweddol i'w cymryd pan fydd gweithredwr yn teimlo'n sâl yn ystod dipio	1	
	2.10 Disgrifiwch ragofalon y dylid eu cymryd wrth drafod defaid (a rhagofalon ychwanegol wrth drafod defaid gwlyb) yn ystod yr wythnosau ar ôl dipio	1	
	2.11 Esboniwch pam mae hi'n bwysig dilyn y "cyfnod tynnu'n ôl" fel y mae ar ddalen ddata/label y cynnyrch	1	
CD3 Amgylchedd	3.1 Disgrifiwch nodweddion allweddol cyfleuster dipio defaid sy'n helpu i rwystro halogi amgylcheddol	1	12
	3.2 Esboniwch y gofynion allweddol ar gyfer storio dip defaid crynodedig dros gyfnod hir.	1	
	3.3 Disgrifiwch ragofalon a ddylai fod yn eu lle os caiff dip defaid crynodedig ei arllwys	1	
	3.4 Esboniwch y gofynion i helpu i sicrhau bod y dip defaid crynodedig yn cael ei gadw'n ddiogel yn ystod y gwaith dipio	2	
	3.5 Esboniwch ble i gael cyngor ac arweiniad wrth ddefnyddio dip defaid	1	
	3.6 Disgrifiwch ffyrdd diogel o waredu dip defaid crynodedig dros ben a ffyrdd diogel o waredu dip defaid gwanedig a ddefnyddiwyd	2	
	3.7 Esboniwch ofynion a fyddai'n adnabod ardal o dir addas ar gyfer taenu dip defaid gwanedig	2	
	3.8 Disgrifiwch ragofalon a ddylai gael eu cymryd wrth ddelio â chynwysyddion dip defaid gwag	1	
	3.9 Disgrifiwch y peryglon a all godi o waredu dip defaid a ddefnyddiwyd (gwanedig) yn anghywir	1	
CD4 Lles Anifeiliaid	4.1 Disgrifiwch achlysuron pan na ddylid dipio defaid	2	3
	4.2 Disgrifiwch ffyrdd o leihau straen i ddefaid yn ystod dipio	1	
CYFANSWM		35	

Atodiad 1 Ffynonellau gwybodaeth gyffredinol

Mae'r dogfennau canlynol yn cynnwys gwybodaeth hanfodol ar gyfer canolfannau sy'n darparu cymwysterau City & Guilds. Dylid cyfeirio atynt ar y cyd â'r llawlyfr hwn. I lawrlwytho'r dogfennau ac i ddod o hyd i ddogfennau defnyddiol eraill, ewch i *Lyfrgell Dogfennau'r Ganolfan* ar www.cityandguilds.com neu cliciwch ar y dolenni isod:

Safonau Sicrhau Ansawdd: Llawlyfr y Ganolfan

Mae'r ddogfen hon ar gyfer pob canolfan gymeradwy ac mae'n rhoi arweiniad i'w helpu i gyflawni ein cymwysterau. Mae'n cynnwys gwybodaeth ar

- Meini prawf sicrhau ansawdd y Ganolfan a gweithgareddau monitro
- Systemau gweinyddu ac asesu
- Timau cefnogi canolfannau yn City & Guilds / ILM
- Rolau sicrhau ansawdd y Ganolfan a chyfrifoldebau.

Dylid defnyddio Llawlyfr y Ganolfan i sicrhau cydymffurfiaeth â thelerau ac amodau Contract y Ganolfan.

Safonau Sicrhau Ansawdd: Asesiad y Ganolfan

Mae'r ddogfen hon yn nodi'r gofynion sicrhau ansawdd cyffredin gofynnol ar gyfer ein cymwysterau a reoleiddir a'n cymwysterau nad ydynt yn cael eu rheoleiddio sy'n cynnwys cydrannau a asesir gan y ganolfan. Bydd canllawiau penodol hefyd yn cael eu cynnwys mewn llawlyfrau cymwysterau perthnasol a/neu ddogfennau asesu.

Mae'n ymgorffori ein disgwyliadau ar gyfer sicrhau ansawdd mewnol canolfannau a'r dulliau sicrhau ansawdd allanol a ddefnyddiwn i sicrhau bod safonau asesu yn cael eu bodloni a'u cynnal. Mae hefyd yn manylu ar yr ystod o sancsiynau y gellir eu rhoi ar waith pan nad yw canolfannau'n cydymffurfio â'n gofynion, neu gamau a gymerir i gysoni marcio/asesu canolfannau â'r safonau gofynnol. Yn ychwanegol, mae'n rhoi arweiniad manwl ar weinyddiad canolfannau diogel a dilys.

Mae *Trefniadau mynediad - Pryd a sut y mae angen gwneud ceisiadau i City & Guilds* yn rhoi manylion llawn am y trefniadau y gellir eu gwneud i hwyluso mynediad i asesiadau a chymwysterau ar gyfer ymgeiswyr sy'n gymwys i gael addasiadau mewn asesiad.

Mae *Llyfrgell Dogfennau'r Ganolfan* hefyd yn cynnwys gwybodaeth ddefnyddiol am bethau fel:

- Cynnal arholiadau
- Cofrestru dysgwyr
- Apeliadau a chamarfer

Cysylltiadau defnyddiol

Ewch i adran Cysylltu â Ni ar wefan City & Guilds, *Cysylltu â ni*

Ynglŷn â City & Guilds

Fel prif sefydliad addysg alwedigaethol y DU, mae City & Guilds yn arwain y chwyldro talent drwy ysbrydoli pobl i ddatgloi eu potensial a datblygu eu sgiliau. Rydym yn cynnig dros 500 o gymwysterau ar draws 28 o ddiwydiannau drwy 8500 o ganolfannau ledled y byd ac yn dyfarnu tua dwy filiwn o dystysgrifau bob blwyddyn. Mae City & Guilds yn cael ei gydnabod a'i barchu gan gyflogwyr ar draws y byd fel arwydd o ansawdd a hyfforddiant eithriadol.

Grŵp City & Guilds

Mae Grŵp City & Guilds yn arwain y gwaith o ddatblygu sgiliau byd-eang. Ein diben yw helpu pobl, sefydliadau ac economïau i ddatblygu eu sgiliau ar gyfer twf. Rydym yn gweithio gyda darparwyr addysg, cyflogwyr a llywodraethau mewn dros 100 o wledydd ledled y byd i helpu pobl, busnesau ac economïau i dyfu drwy lunio systemau sgiliau a chefnogi datblygiad sgiliau.

Mae'r Grŵp yn cynnwys City & Guilds, ILM, Kineo, The Oxford Group, Gen2, ac Intertrain. Gyda'n gilydd, rydym yn gosod y safon ar gyfer addysg broffesiynol a thechnegol a dysgu a datblygiad corfforaethol ledled y byd.

Hawlfraint

Mae cynnwys y ddogfen hon, oni nodir yn wahanol, yn hawlfraint © The City and Guilds of London Institute ac ni ellir ei chopio, ei hatgynhyrchu na'i dosbarthu heb ganiatâd ysgrifenedig ymlaen llaw. Fodd bynnag, caiff canolfannau cymeradwy City & Guilds a dysgwyr sy'n astudio ar gyfer cymwysterau City & Guilds lungopio'r ddogfen hon yn rhad ac am ddim a/neu gynnwys fersiwn PDF ohono ar fewnrwydi canolfannau ar yr amodau canlynol:

- caiff staff canolfannau gopïo'r deunydd yn unig ar gyfer dibenion addysgu dysgwyr sy'n gweithio tuag at gymhwyster City & Guilds, neu at ddibenion gweinyddol mewnol
- caiff ymgeiswyr gopïo'r deunydd yn unig at eu dibenion eu hunain wrth weithio tuag at gymhwyster City & Guilds

Mae'r Amodau Copïo Safonol (gweler gwefan City & Guilds) hefyd mewn grym.

Cyhoeddwyd gan City & Guilds, elusen gofrestredig a sefydlwyd i hyrwyddo addysg a hyfforddiant

City & Guilds of London Institute
Giltspur House
5-6 Giltspur Street
Llundain
EC1A 9DE

cityandguildsgroup.com
